

VERSLAG

Vergadering van het Centraal College van Deskundigen Archeologie

Datum : Maandag 30 maart 2015
Plaats : RCE Amersfoort
Tijd : **13.30 – 17.00 uur**
Kenmerk : SIKB-CCvD Archeo_N_15_30 maart 2015

Aanwezig	Werkt bij	Afgevaardigd door / rol
Drs. N. Vossen	Pro Erfgoed	NVvA
Drs. S. Boogert	Erfgoedinspectie	EGI/Rijk
Drs. M. Verbruggen	RAAP Archeologisch Advies	VOiA
Drs. M. Wispelwey	Regio Noord-Veluwe	CGA
Dr. D. Wesselingh	Gemeente Rotterdam	CGA
Dr. E.F. Gehasse	RWS	RWS
Drs. J. de Boer	Waternet	Unie v. Waterschappen
Dhr. J. Hendriks	ADC Archeoprojecten	NVAO
Drs. E. Westerman	Archeolink	VOiA
Dhr. M. van Gelderen	Bouwfonds	NEPROM
Drs. L. Wouters	Provincie Utrecht	IPO/IWC
Prof. H. Fokkens	RUL	Archon
Drs. J. Deeben	Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed	RCE
Mr. K. Meijler		Voorzitter CCvD
Mr. drs. W. de Koning	SIKB	Programmadirecteur
Drs. E.N. Wieringa	SIKB	Secretaris

Afwezig

Dhr. J. van den Bosch SOB Research NVAO

Gasten

M.C. Houkes (agp 2)
M. Manders (agp 2)
R. van Heeringen (agp 4)
C. Sueur (agp 4)
S. Lange, toehoorder namens het BAP

Verslag

Drs. E.N. Wieringa (EW)

1 13.30 - 13.40 Opening, vaststellen van de agenda

K. Meijler

De vz stelt de aan- en afwezigen vast. Een aantal leden is vertraagd. De vz noemt ook de gasten. Nathalie Vossen meldt dat zij de NVvA zal gaan verlaten als voorzitter. Zij meent dat zij dan ook het CCvD moet verlaten. De vz geef aan dat dat niet zo hoeft te zijn, er wordt niet geëist dat vertegenwoordigers ook lid moeten zijn van een bestuur. Het gremium maakt daarin een eigen afweging. De NVvA komt hier nog op terug.

2 13.40 – 14.00 Prj 00 concept PvA Leidraad onderzoeken waterbodems

- *Toelichting op het concept PvA (door RCE medewerker maritiem)*

M.C. Houkes heeft namens de RCE een PvA opgesteld voor de KNA leidraad archeologisch onderzoek waterbodems. Dit op basis van het eerdere PvA opgesteld door het programmabureau i.s.m. de RCE. De aanpak is nu beperkt tot eerste 4 KNA protocollen waterbodems. Per onderzoeksfase wordt een hoofdstuk geschreven waarin een uitwerking van

methoden en technieken wordt beschreven. Waar dat kan aangevuld met onderzoeksvragen en best practices. De RCE wil dit eerst zelf ter hand nemen. Er komt geen begeleidingscommissie maar wel de ter kritieklegging en een conceptversie ter beoordeling en vaststelling door het CCvD.

Reacties leden CCvD

De NVvA vraagt naar de planning. Is die haalbaar? Voorgesteld wordt nu een eerste concept klaar te hebben voor de juni vergadering van het CCvD. Het zou beter zijn de planning wat ruimer te nemen.

De vz sluit zich hierbij aan. Voor de zomer ligt er heel veel werk op het bordje van het CCvD. Afsproken wordt dat het concept in de september vergadering op de agenda staat.

Het CGA vaagt of de RCE zelf het concept opstelt? Dit is inderdaad het geval.

De NVAO vraagt of het met deze aanpak naar verwachting beter zal gaan dan de eerste leidraad Scheepsresten die niet tot een resultaat leidde? De NVAO wil dit traject en de gekozen aanpak positief tegemoet treden en wacht het resultaat af.

Ten aanzien van de inhoud pleit de NVAO voor heldere definities en afbakening van het onderwerp. Het gaat alleen om onderzoek onder water? Dat wordt bevestigd. Het is belangrijk om dat helder te houden. De RCE zal dit meenemen in het eerste concept.

RWS vraagt naar de genoemde cultuurhistorische resten op pag. 6 onder punt 3. Wat is de definitie daarvan? Gaat het om archeologische resten in de (water)bodem? Ook die definitie wordt meegenomen door de RCE in het eerste concept.

Het programmabureau wijst in dit licht op de bestaande lijst van definities in de KNA. Het is het beste om daar zoveel mogelijk op aan te sluiten. **Het Pb stuurt de lijst naar de RCE/M.C. Houkes**

De UvW vraagt naar de zin in paragraaf 3.2 'het resultaat van een IVO buiten normen van tijd en geld'. Wat wordt hier bedoeld? Het programmabureau licht toe dat deze zin uit de KNA komt. Het gaat hier om het waarderen van een vindplaats. Hier mogen alleen de kaders voor het waarderen leidend zijn, en niet de RO planning of financiële aspecten van een project.

- *Gevraagd: vaststellen van het PvA t.b.v. start uitvoering (door RCE)*

Besloten wordt:

Met medeneming van de opmerkingen en de gewijzigde planning wordt het PvA vastgesteld. De definitieve versie wordt nog rondgestuurd aan de leden.

Met deze opmerkingen en met name de gewijzigde versie wordt het PvA vastgesteld. Def versie wordt nog nagestuurd aan de leden. **Actie Pb**

3 14.00 – 14.30 Erfgoedwet en AMvB

- *Behandeling in de TK commissie*
Zie <http://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2015D07741>
- *AMvB en terugkoppeling overleg OCV (19-03-2015 mondeling vz/bijlage conceptkader voor de AMvB)*
- *Overgangsregeling vergunning – certificering (mondelinge toelichting WdK)*
- *Gevraagd: meningsvorming*

Per punt worden de onderwerpen toegelicht door het programmabureau, aangevuld door de voorzitter. Het wetsvoorstel is in de Tweede Kamer commissie besproken en inmiddels zijn ook de vragen beantwoord door de minister. Ten aanzien van het nieuwe kwaliteitssysteem waren er geen schokkende vragen.

Over o.m. de toelichting op de erfgoedwet is op 19 maart jl gesproken met OCW. In deze toelichting gaat het over onder andere de eisen aan de certificerende instellingen, vrijstelling metaaldetectie, ontheffen onderwijsstellingen van verplichte certificering en de rol en positie van amateurarcheologen.

Reacties leden CCvD

De NVvA vraagt wat de vragen betekenen voor de voortgang van de Erfgoedwet. De vz meldt dat dit een gebruikelijke procesgang is.

RWS merkt op dat bepaalde vragen wel steeds terugkomen. Zoals het waarom van certificering en de (niet verplichte) status van het PvE. Bepaalde zaken blijven nu hangen. Hoe zorg je dat het meer gedragen wordt? OCW zou wat meer moeten werken aan draagvlak.

De vz meldt t.a.v. het proces dat de tweede kamercommissie op basis van de reactie van de minister om een nieuwe vragenronde kan verzoeken. Voor het zomerreces zou TK akkoord kunnen gaan en dan gaan de stukken naar de eerste kamer. OCW werkt nu aan de AMvB op de erfgoedwet. Er zijn mogelijkheden om zaken verder uit te werken, wat niet betekent dat OCW dat ook zal doen. Reactie op de notitie toelichting is welkom.

N.a.v. de notitie vraagt de NVvA wat metaaldetectie betekent bij met name gebieden met een archeologische bestemming? En de vraag wat er gebeurt als een gemeente ruimere regels stelt? Er zijn heel veel dubbelbestemmingen en dat betekent veelal dat de uitzondering niet zou gelden. Het Pb geeft de opmerking door aan OCW.

Archon reageert op de vrijstelling voor onderwijsstellingen. De insteek is wel om een *code of conduct* op te stellen onder welke voorwaarden de instellingen opgraven. De KNA is een verplichting voor iedereen die werkt in het veld en voor het gehele scala dat in de KNA beschreven staat. Dus ook voor onderwijsinstellingen.

De vz meldt dat hier een verschil van inzicht bestaat. De KNA is straks voor een beperkt deel ook daadwerkelijk verplicht.

Er is dadelijk een scheiding tussen gecertificeerd zijn of werken volgens de regels. De wet biedt daarvoor dat geen publiekrechtelijke basis. IPO merkt op dat dit ook doorwerkt in de praktijk bij het niet wettelijk verplichte PvE. Het regelen van archeologie in de Erfgoedwet maakt het regelen van verplichtingen via de opdrachtgever onmogelijk. De CCvD leden verbazen zich dat dit maar blijft terugkomen en het standpunt van OCW niet wijzigt.

Het CGA ziet dat wat betreft het PvE dat OCW wel op het juiste spoor zit.

De vz merkt op dat er verschillende gesprekken zijn met OCW waar verschillende conclusies uit getrokken worden. Anderen leiden uit gesprekken af dat de norm straks ook publiekrechtelijk verplicht is, ook voor niet gravende activiteiten.

Metaaldetectie:

Voorstel is om metaaldetectie toe te staan tot een diepte van 30 cm (bouwvoor). Het CGA vraagt zich af hoe dit gezien moet worden bij dubbelbestemmingen. Dat komt zoveel voor dat daarmee de uitzondering een lege huls wordt. Hoort het thuis in de AMvB? Kan dit niet beter op gemeentelijk niveau geregeld worden?

Amateurarcheologen:

De VOiA heeft grote zorgen over de formulering bij het voorstel om amateurverenigingen uit te zonderen van het opgraafverbod. Voorkom dus misbruik van deze maatregel. Een gemeente kan bepalen om een terrein vrij te geven ook als een certificaathouder anders heeft geadviseerd. Er staat niet op basis van welk waardeoordeel de ontheffing gebeurt? Gaan we straks de gemeente belonen voor het niet in situ bewaren of ex situ bewaren. De VOiA ziet hier een gigantische maas en in essentie het einde van het systeem als niet de koppeling wordt gelegd met het juiste proces. Op dit moment wordt hier al misbruik van gemaakt. *(Toevoeging VOiA n.a.v. het conceptverslag: de vaststelling van de archeologische waarde zou alleen door een gecertificeerde instelling moeten kunnen worden gegeven (dus conform de certificeringseisen van de minister) en niet door een amateurarcheoloog of gemeente. Het selectiebesluit is natuurlijk weer een andere kwestie, nl de beleidsvrijheid van de gemeente).*

De NVAO maakt zich zorgen dat opgraven nu wordt toegestaan buiten de KNA norm? Dat is wel vreemd uitgaande van de interpretatie van Opgraven in de wet. De vz reageert dat de AMvB juist ontheffingen kan bevatten op het begrip opgraven

Archon zou *code of conduct* voor de AWN hier ook oplossing kunnen bieden? Hoe voorkom je dat het niet in de plaats komt van professioneel onderzoek?

Nadere regels rond het stelsel van certificering:

- gronden voor aanwijzing CI's, schorsing CI's, intrekking certificaten etc zijn zaken die bij accreditatie of BRL geregeld kunnen worden. OCW gaat daar nog naar kijken.
- Informatie - uitwisseling tussen CI en minister dit lijkt niet te stroken met een eerdere lijn ingezet door het ministerie van Economische zaken. OCW gaat daar nog naar kijken
- Archeologische Begeleiding komt terug als AMvB in de Omgevingswet (bij Omgevingskwaliteit). Het CCvD vraagt hoe de koppeling is met de certificering en het begrip opgraven in de Erfgoedwet. Hier lijkt een niet wenselijke situatie te ontstaan. Het protocol aan sich in de KNA Lb is lastig werkbaar. Het omgaan met beperkingen zou je ook handen en voeten moeten kunnen geven in het protocol IVO-proefsleuven en Opgraven. Er worden in het kader van de Omgevingswet zg. 'botsproeven' uitgevoerd waarin archeologie wordt meegenomen. OCW zou hier graag mensen uit het veld bij betrekken. DW, MvG en Marten denken graag mee. Het Programmabureau zet dit door naar OCW/RCE. **Actie PB**
- Gesproken is ook over de overgangsregeling van vergunning naar certificering. Dit wordt nader uitgewerkt in de AMvB. Gedacht wordt nu om de onderzoekmelding als start van een nieuw onderzoek onder certificaat te hanteren. De EGI krijgt in deze overgangsperiode extra capaciteit om toe te zien op de naleving. EGI merkt op dat hier waarschijnlijk extra prioriteit bedoeld is, en niet capaciteit.

In reactie op bovenstaande geeft RWS aan het onderwerp fysiek beschermen te missen.

Besloten wordt:

Een besluit door het CCvD is hierop niet van toepassing. De reacties van de CCvD leden zullen aan OCW worden doorgegeven. **Actie PB**

4 14.30 – 16.00 Prj 235 voortgang fase 2 Uitwerken kwaliteitssysteem

- *Notitie voortgang certificering (bijlage voortgangsnotitie)*

De NVvA uit haar grote zorgen over snelheid van het proces. Er zijn vele commissies en sub commissies simultaan aan het werk. Is OCW zich daarvan bewust? Is het nog werkbaar en gaat het straks –ook bij behandeling in het CCvD- niet ten koste van de kwaliteit?

De NVAO ondersteunt deze zorg. Er is serieus te weinig tijd voor ruggespraak. De VOiA vindt dit ook. Daar is eerder ook met de vz over gesproken. Zit er ergens ruimte? Tot op welk detailniveau moet het klaar zijn op 1 oktober?

De vz geeft aan dat 1 januari nog steeds geldt voor de Erfgoedwet samen met de AMvB en ministeriële regeling. OCW heeft aangegeven dat willen zij het pakket willen beoordelen terugrekenend van 1 januari 2016 dat het pakket in oktober gereed moet zijn. Het CCvD wil in september vaststellen na veldraadpleging begin september. Uitstel betekent dat je in 2016 minder tijd hebt om je certificaat te halen.

Het CCvD vraagt waar ruimte gecreëerd zou kunnen worden?

Er zijn verschillende scenario's licht het programmabureau toe:

- op 1 januari 2016 niet klaar zijn, maar een paar maanden later. Dan is de periode om je certificaat te halen korter. Is het erg als je de 3 maanden mist is de vraag.
- Discussie over Register uitstellen. Die is niet gekoppeld aan de wetgeving. Het nadeel is dat je graag zaken in samenhang beoordeelt.
- We slaan de ter inzage periode over.

- Laatste, maar minst waarschijnlijke, is OCW te vragen om meer tijd

De NVvA vraagt waarom de datum in het overgangsjaar op 31 december 2016 met 6 maanden op te schorten? Reden is het overgangsjaar. Die zou dan ook 6 maanden korter worden. De NVvA ziet vooral het probleem bij een gebrek aan samenhang en overzicht. De vz reageert dat je er pas echt iets van kunt als er een pakket ligt. Dus bij de eerste proeve zou het CCvD een oordeel vellen of het rijp is voor besluitvorming. Want we zouden als CCvD wel argumenten moeten hebben om om uitstel te vragen.

In dit licht is er ook zorg over de onderwerpen in de commissies die zeer breed aan het worden zijn. Het programmabureau licht toe dat wat nu niet sec niet hoort bij de certificering op een aparte lijst komt met aanbevelingen aan het CCvD. Ook is het aantal mensen zonder last en ruggespraak te groot. Het gevaar van een Poolse landdag ligt op de loer. Ondanks deze kritische kanttekeningen en zorgen meent het programmabureau wel dat de commissies erin zullen slagen om het proces bij de certificering te houden.

- *Gevraagd meningsvorming/besluitvorming Waarderen van vindplaatsen (zie notitie **onder A**/toelichting door R. Van Heeringen)*

Robert van Heeringen licht de notitie 'werkdocument' toe. Hij dacht dat het op basis van het voortraject relatief eenvoudig zou zijn om de uitkomsten nu mee te nemen in de KNA herziening. Daar wordt nu in de KNA commissie anders over gedacht. Optie is nu om de uitkomsten deel mee te nemen in het huidige proces en de bredere discussie te parkeren voor de toekomst. Jelle de Boer kijkt nu waar dat technisch leidt tot een beter certificeerbare KNA. De huidige bijlage 4 uit de KNA is herschikt tot een nieuw geheel waarbij het getrapte systeem eruit gehaald is en het wat evenwichtiger vorm te geven.

Reacties CCvD

De VOiA is op hoofdlijnen positief over het voorstel en het zou wel meegenomen moeten worden in de KNA om die certificeerbaar te maken. Liever geen apart protocol voor waarderen, maar juist integreren. Opgemerkt wordt dat van dat laatste ook geen sprake is. Het staat er niet terecht geeft het programmabureau aan.

Archon is ook positief. Wel is Archon kritisch dat er voor een PvE een Bureauonderzoek voorhanden moet zijn. RvH geeft aan dat juist als er veel kennis is uit het voortraject om die kennis wel bij elkaar te hebben. Juist bij een PvE moet je een goed vertrekpunt hebben.

Het programmabureau licht toe dat er in de KNA commissie grote aarzeling bestaat vanwege o.a. een gebrek t.a.v. overzicht over de gevolgen van het verwerken in de KNA. Dit met name vanwege de hoeveelheid werk. Het CCvD staat achter het advies van RvH maar wacht het werk van de KNA commissie verder af.

- *Gevraagd meningsvorming/besluitvorming Bouwstenen (zie notitie **onder B**/toelichting door C. Sueur)*

Chris Sueur licht het actualiseren van de Bouwstenen in de KNA toe. De kern is dat digitaal werken steeds meer de norm wordt (cf CCvD besluit december 2014) en KNA mag geen belemmering zijn bij het digitaal kunnen werken. Bouwstenen zijn de digitale informatie eenheden. De vraag was of ze ook klaar waren voor de KNA 4.0?

De Bouwstenen Lb en Wb waren gelijk en dat is onterecht. Waterbodems kent deels andere uitkomsten van werk. Dus de wens was om die aan te passen. Ook is er een discrepantie tussen lijst in het veld/specificaties en de lijst bouwstenen geconstateerd naast de zg. Spoken en weesjes. Verder is er gekeken naar onvolledigheden en gelet op voortschrijdend inzicht.

Oplossingen:

- betere definities
- herzien en herschrijven protocol 4103
- Reikwijdte vergroten naar ook de niet gravende protocollen.
- Grens land en waterbodems aanhouden (grens soms diffuus)

Op 21 april worden de uitkomsten van dit project in de KNA commissie voorgelegd

Reacties CCvD leden:

Het IPO geeft aan dat bij Depotbeheer geen bouwstenen voorkomen. Daar geldt de pakbon. De pakbon is de inhoudsopgave voor je digitale dataset. Een aantal bouwstenen is nog niet gestandaardiseerd volgens de pakbon. Het programmabureau licht toe dat het vergelijkbaar is met ABR. Het heeft alleen consequenties als je wijzigingen met terugwerkende kracht invoert. Daarmee is het verdere harmonisatie.

De VOIA geeft aan dat de uitkomsten wel naast SIKB 0102 gelegd moeten worden.

De NVAO geeft aan dat het werk met precisie gedaan wordt maar heeft ook zorgen over vertakkingen in het systeem. M.n. de vergelijkbaarheid van onderzoeken. Wat is de consequentie als we hier ja tegen zeggen? Roept dat problemen op of los ik ze op? CS reageert dat je wel moet definiëren wat goed is. Anders maakt iedereen een eigen database. Dan bestaat ook het risico op afwijzing bij het depot.

Het CGA vraagt naar de overlap Lb en Wb het lijkt nu erg op wrakken gefocust. CS geeft aan dat er inderdaad overlap is tussen bouwstenen.

Besloten wordt:

Het CCvD stemt in met vrijgeven van het voorstel tot aanpassingen voor reactie in de KNA commissie op 21 april.

- *Gevraagd besluitvorming behandelen stukken KNA, BRL en Register in het CCvD van juni (zie Notitie **onder C**)*

De VOiA wil wel mogelijkheid om punten te benoemen waar meer discussie over nodig Na raadpleging van de achterban. Het vergt een hoe dan ook een behoorlijke discipline.

Besloten wordt:

Met medeneming van de opmerking van de VOiA wordt met het behandelvoorstel ingestemd.

5 16.00 – 16.30 Mededelingen en verslag 18 december 2014

• *Ter vaststelling: Conceptverslag 18 december en actiepunten (bijlage)*
Het verslag wordt zonder wijzigingen vastgesteld.

- *Jaarprogramma (t.k. versie vastgesteld door SIKB bestuur en CCvD)*

Actielijst

Agendapunt	Afspraak CCvD 30 maart 2015	Door	Stand van zaken
2.	nazenden def. PvA KNA leidraad Waterbodems	PB/EW	uitgevoerd
	Lijst definities naar MC Houkes sturen	PB/EW	
3.	Namenlijst Omgevingswet en botpsroef naar OCW/RCE sturen	PB/EW	uitgevoerd
	Verzamelen reacties op concept toelichting op de AMvB Erfgoedwet en naar OCW/RCE sturen	PB/EW	
Agendapunt	Afspraak CCvD 18 december 2014	Door	Stand van zaken
5.	Beantwoorden vragen CCvD nav brief NVAO	NVAO/J. vd Bosch	
Agendapunt	Afspraak CCvD 8 december 2014	Door	Stand van zaken
3.	3 vragen over actoren Wb	Pb/EW & WdK	Uitgevoerd, zie stukken agp 2 voor 18 december
4.	Rapporten aanpassen op Dhouder/beheerder	PB/EW	Omdat de rapporten als def zijn opgeleverd is aanpassing lastig. Voorste is om het te houden bij vermelding in het verslag.
5.	voorstel nieuwe data 2015	PB/EW	Zie agenda 18 december.
Agendapunt	Afspraak CCvD 15 september 2014	Door	Stand van zaken
2.	Overleg afd Archis en Maritiem over afscherming van gegevens	Pb/Wieringa	Nog niet uitgevoerd

